

Milan Zúbrik ▪ Slavomír Rell ▪ Michal Lalík

Zúbrik, M., Rell, S., Lalík, M.: Forest health in Nitra region in 2024. APOL, 2025, vol. 6, no. 2, p. 276–279.

Abstract: In 2024, total timber harvesting in the Nitra region reached 300,908 m³, with incidental (sanitary) felling amounting to 27,992 m³ (9.3% of the total). The highest volumes of incidental felling were recorded in the districts of Levice and Topoľčany. Abiotic factors were the main cause of damage (18.17 thousand m³), especially wind and drought. Biotic agents accounted for 9.19 thousand m³, with bark beetles causing the greatest losses, particularly *Ips typographus*. Broadleaved stands were affected by various defoliating insects, while the invasive oak lace bug *Corythucha arcuata* occurred widely across oak forests. *Lymantria dispar* was detected but did not cause significant defoliation. In the coming years, incidental felling is expected to increase due to the severe drought of 2024 and subsequent secondary pests. Outbreaks of *L. dispar* are unlikely, while *C. arcuata* impacts are expected to intensify between 2025 and 2027.

Key words: incidental felling; bark beetles; wind damages; defoliation; forest stands

Stav v roku 2024

Celková ťažba v regióne Nitra sa od roku 2000 pohybuje približne na úrovni 300 – 400 000 m³ dreva (obr. 1). Celková ťažba v roku 2024 bola v Nitrianskom kraji 300 908 m³ dreva (tab. 2). Objem náhodnej ťažby v roku 2024 bol 27 992 m³ (tab. 1, 2). Najviac náhodnej ťažby sa vyťažilo v okrese Levice (6,41 tis. m³) a Topoľčany (6,40 tis. m³) (tab. 2). Podiel náhodnej ťažby na celkovej ťažbe bol v roku 2024 9,3 %, čo je viac ako v roku 2022 (tab. 2). Podiel náhodnej ťažby bol v roku 2024 pod dlhodobým priemerom (obr. 3).

Najzávažnejšie problémy spôsobili abiotické škodlivé činitele (18,17 tis. m³), a to hlavne vietor a sucho. Vietor bol príčinou náhodných ťažieb v objeme až 9,8 tis. a sucho 8,6 tis. m³. Biotické škodlivé činitele poškodili 9,1 tis. m³. Najvýraznejšie sa prejavil podkorný hmyz (3,4 tis. m³). Z hmyzu najmä lykožrút smrekový 1,2 tis. m³ (tab. 1).

Listnaté dreviny v regióne dlhodobo trpia defoliáciou spôsobenou celou skupinou listožravých druhov škodcov. Či už sú to húsenice piadiviek, morí a obalovačov alebo larvy a imága niektorých druhov chrobákov. V regióne je aktívna nebezpečná mníška veľkohlavá, ktorá môže spôsobovať veľkoplošné holožery. V roku 2024 sme zaznamenali jej výskyt na viacerých miestach, ale defoliácie spôsobené týmto druhom sme nezistili. V dubových lesoch sa šíri invázny druh bzdochy *Corythucha arcuata*. V roku 2024 sa prakticky vyskytovalo v rôznej intenzite vo väčšine všetkých dubových porastoch.

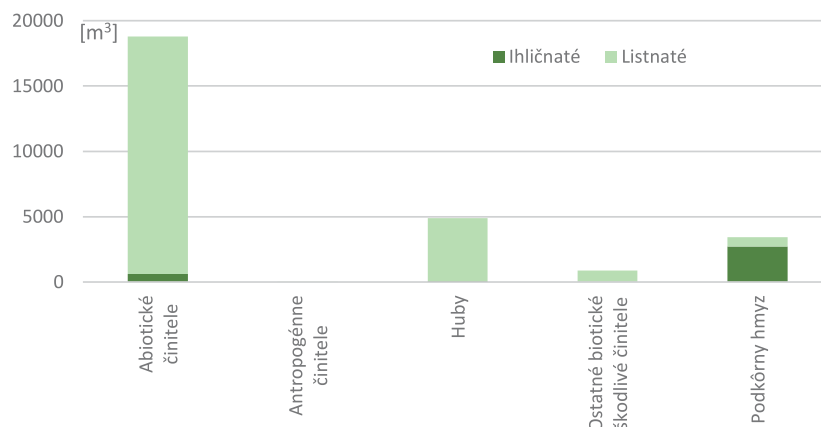
Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Nitrianskeho kraja v roku 2024.

Table 1. The volume of sanitary felling in Nitra region by the group of pest agents in 2024.

Činitele	Dreviny [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Abiotické škodlivé činitele	620	18 174	18 794
Abiotické činitele	620	18 174	18 794
Sucho a úpal	315	8 645	8 960
Vietor	305	9 529	9 834
Antropogénne škodlivé činitele	0	5	5
Antropogénne činitele	0	5	5
Odcudzenie dreva	0	5	5

Činitele	Dreviny [m ³]		
	Ihličnaté	Listnaté	Spolu
Biotické škodlivé činitele	2 770	6 423	9 193
Huby	54	4 826	4 880
Hniloby	0	644	644
Iné huby	54	3 604	3 658
Tracheomykózy	0	578	578
Ostatné biotické škodlivé činitele	0	885	885
Iné biotické	0	885	885
Podkôrny hmyz	2 716	712	3 428
Iný podkôrny hmyz	191	354	545
Lykožrút lesklý	185	0	185
Lykožrút smrekovcový	484	0	484
Lykožrút smrekový	1 233	0	1 233
Lykožrúty na jedli	53	0	53
Podkôrnik dubový	0	358	358
Podkôrnikové na borovici	570	0	570
Spolu	3 390	24 602	27 992

Škodlivé činitele v Nitrianskom kraji 2024

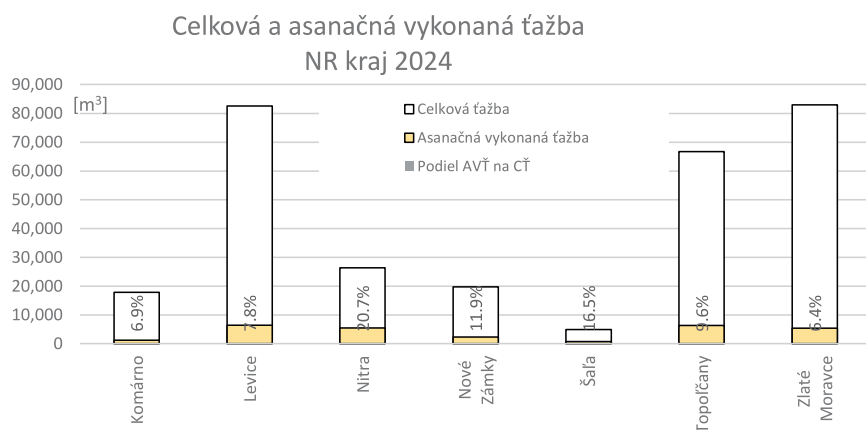


Obrazok 1. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na asanačnej vykonanej ťažbe v Nitrianskom kraji v roku 2024.
Figure 1. The volume of sanitary felling in Nitra region by the group of pest agents in 2024.

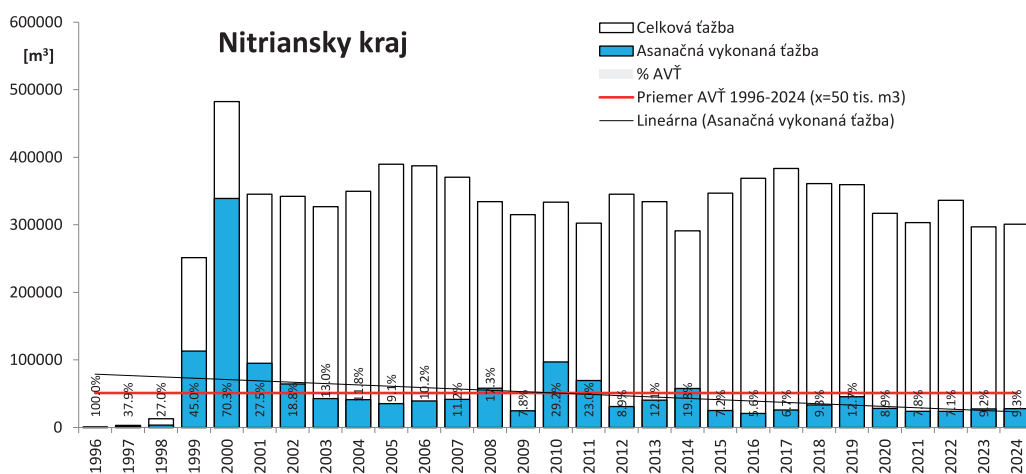
Tabuľka 2. Objem asanačnej a celkovej ťažby v roku 2024 podľa okresov Nitrianskeho kraja.

Table 2. Volume of sanitary and total timber felling in 2024 by districts of the Nitra region.

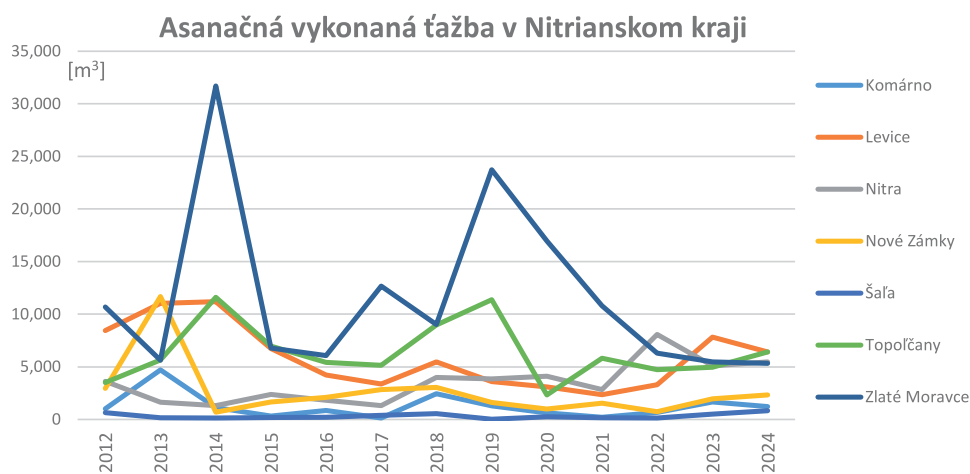
Okresy	AV – asanačná vykonaná [m ³]			Podiel asanačnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu		Ihličnaté dreviny	Listnaté dreviny	Spolu
Komárno	0	1 228	1 228	6,9 %	129	17 655	17 784
Levice	406	6 006	6 412	7,8 %	2 370	80 201	82 571
Nitra	0	5 465	5 465	20,7 %	235	26 115	26 350
Nové Zámky	71	2 261	2 332	11,9 %	547	19 107	19 654
Šaľa	0	819	819	16,5 %	0	4 952	4 952
Topoľčany	1 898	4 505	6 403	9,6 %	6 186	60 498	66 684
Zlaté Moravce	1 015	4 318	5 333	6,4 %	4 169	78 744	82 913
Spolu	3 390	24 602	27 992	9,3 %	13 636	287 272	300 908



Obrázok 2. Podiel asanačnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Nitrianskom kraji podľa okresov v roku 2024.
Figure 2. Sanitary felling share in total felling volume in 2024 by districts of the Nitra region.



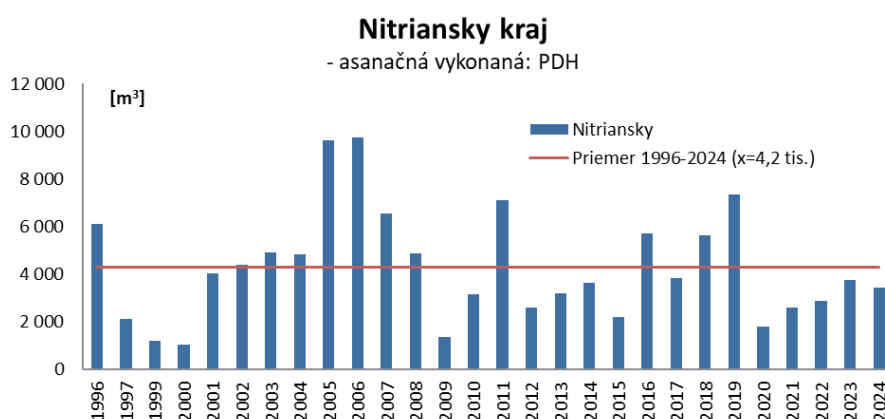
Obrázok 3. Vývoj asanačnej a celkovej ťažby v Nitrianskom kraji.
Figure 3. Development of sanitary felling share in total felling volume in the Nitra region.



Obrázok 4. Vývoj asanačnej vykonanej ťažby podľa okresov v Nitrianskom kraji.
Figure 4. Development of sanitary felling in districts of the Nitra region.

Prognóza výskytu škodlivých činiteľov

V budúcom a v ďalších rokoch nepredpokladáme výraznejšie zmeny súčasných trendov. Očakávame vyšší objem náhodných ťažieb najmä z dôvodu sucha, ktoré bolo v roku 2024 mimoriadne intenzívne a následného výskytu sekundárnych druhov škodcov ako v listnatých, tak v ihličnatých porastoch. Lokálne premnoženia mníšky veľkohlavej sa neočakávajú. Predpokladáme, že prejavy výskytu sietničky dubovej *C. arcuata* budú v rokoch 2025 – 2027 nabrať na intenzite.



Obrázok 5. Vývoj vykonanej asanačnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Nitrianskom kraji.
Figure 5. Development of sanitary felling caused by bark beetles and wood-boring insects in the Nitra region.

Podakovanie

Práca vznikla vďaka finančnej podpore v rámci projektov APVV-21-0131, APVV-22-0399, APVV-22-0545 a APVV-23-0156 financovaných agentúrou APVV a projektu „PROMOLES“ – project financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Táto publikácia vznikla aj vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Centrum excelentnosti lesnícko-drevárskeho komplexu LignoSilva; (kód ITMS: 313011S735) spolufinancovaný zo zdrojov Európskeho fondu regionálneho rozvoja. Štúdiá bola financovaná Európskou komisiou v rámci projektu LignoSilva [Grant Agreement #101059552] v rámci akcie Horizon Europe Teaming for Excellence.

ADRESA

Ing. Milan Zúbrik, PhD., Ing. Slavomír Rell, PhD., Ing. Michal Lalík, PhD.
Národné lesnícke centrum – Sekcia pre vedu a výskum
Lesnícka ochrannárska služba
Lesnícka 11
SK-969 01 Banská Štiavnica
email: milan.zubrik@nlcsk.org, slavomir.rell@nlcsk.org, michal.lalik@nlcsk.org